

تحلیل تأثیر انقلاب بر معماری و شهرسازی ایران

صفر حاجی آقازاده^۱، نیما بایرام زاده^{۲*}، سجاد امیدوارفر^۳

^۱ دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد مرند، مرند، ارومیه، ایران

^۲ دانشجوی کارشناسی مهندسی شهرسازی، دانشگاه پیام نور مرکز ارومیه، ارومیه، ایران

^۳ دانشجوی کارشناسی جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور مرکز ارومیه، ارومیه، ایران

Nima.bayramzadeh@yahoo.com

چکیده

انقلاب، واژه ای نه چندان فراموش نشدنی که می توان کم و بیش گفت در بیشتر کشورها و شهرهای دنیا به نحوی اتفاق افتاده است. انقلاب نقش به سزایی در آینده شکل گیری فضاهای شهری دارد به طوریکه هم می تواند باعث شکوفایی شهر شود و هم نزول که در این میان میزان پیشرفت و نزول را می توان متناسب با آرمان های انقلاب و هم مردمانی که انقلاب را رهبری می کنند بستگی دارد. در این مقاله سعی شده نقش انقلاب در تغییر معماری و شهرسازی فضاهای شهری بررسی شود. اطلاعات این تحقیق به صورت کتابخانه ای و میدانی از منابع معتبر جمع آوری گردیده است و سعی شده با تحلیل و توصیف انقلاب های مختلف، نقش انقلاب را بر معماری و شهرسازی ایران مشخص شود. با توجه به مطالب ارائه شده انقلاب های صورت گرفته در بیشتر مواقع به یکدیگر شباهت هایی دارند و می توان این نتیجه را دریافت که برای عدالت و آزادی مردم صورت گرفته است در این بین واژه شهرسازی و معماری بزای این انقلاب ها کمی گنگ می باشد به نحوی که در آرمان ها و ایدئولوژی های هیچ یک به آنها اشاره نشده است و بیشتر در راستای بعد اجتماعی، سیاسی و فرهنگی تاکید شده و به بعد کالبدی مناطق توجه خاصی نشده است.

واژگان کلیدی: انقلاب، معماری، شهرسازی، ایران.

۱- مقدمه

برای شکل گیری هر انقلابی یک عنصر فکری و دو عامل انسانی مورد نیاز است. عنصر فکری همان ایدئولوژی و مکتبی است که انقلاب بر پایه آن استوار می گردد و عنصر انسانی نیز یکی مردم اند و دیگری رهبری (آیت، ۱۳۸۶، ۲۳۰-۲۳۱). هر چه این عناصر قدرت یابند میزان پیروزی انقلاب افزایش می یابد.

انسان پیچیده ترین مخلوق خداوند است و «انقلاب» نیز به عنوان یکی از پیچیده ترین پدیده های اجتماعی شناخته شده است، هر یک از انقلاب های بزرگ جهان در شرایط زمانی و مکانی خاص خود رخ داده است و انقلابیونی که در این انقلاب ها شرکت کرده و آن را به پیش برده اند دارای اندیشه ها، افکار، فرهنگ ها، ارزش ها و اهداف متفاوتی بوده اند و عکس عملهای متناسب با شرایط جامعه و عملکرد حاکمیت از خود بروز داده اند (مومنی راد، ۱۳۸۱، ۱۱۸).

انقلاب، واژه ای نه چندان فراموش نشدنی که می توان کم و بیش گفت در بیشتر کشورها و شهرهای دنیا به نحوی اتفاق افتاده است خواه به صورت فرهنگی خواه به صورت سیاسی، انقلاب نقش به سزایی در آینده شکل گیری فضاهای شهری دارد به طوریکه هم می تواند باعث شکوفایی شهر شود و هم نزول که در این میان میزان پیشرفت و نزول را می توان متناسب با آرمان های انقلاب و هم مردمانی که انقلاب را رهبری می کنند بستگی دارد. در این مقاله سعی شده بیشتر بر روی بعد اجتماعی انقلاب تاکید شود و همچنین نقش انقلاب در تغییر معماری و شهرسازی فضاهای شهری آن بررسی شود.